

dinden genç olanlara kılavuzluk etmek, estetik olanı önemsemek, zevk ve heyecan sahibi olmak ve güncelin, paranın, çıkarın, istem dışının karşısında tavır almakla ilişkiliydi. Bu idealin yaşaması ve çoğalması için üniversite hocalarının yaşaması gerekiyordu. Ancak onlar sistemli bir biçimde öldürüldüler. Bombalarla ve kurşunlarla öldürüldüler. Bu kadar ölümle ve şiddetle iç içe yaşayan bir başka üniversite tarihi var mı dünyanın bir yerinde? Yaşam üniversiteden sökülüp atıldı. Daha çok para, daha çok çıkar, daha çok güncel politik bağımlılıklar üniversite dersliklerine şiddetle hakim olurken, öğrenme işinin ustaları üniversitede daha az görünür oldular.

Ahmet Taner Kışlalı durmasını biliyordu. Birinci sınıflara ders anlatırken büyüsunü öğrencisine ulaştırabiliyordu. Kibar ve sağduyulu bir uzaklıkla kurulu anlatımı biriktirdiği deneyimin aktarılmasına aracılık ediyordu. Özen ve dikkatle kurulmuş seçiciliği, inançlarındaki kararlılık hakkında ipuçları veriyordu.

O'nu hiç aceleyle konuşurken görmedim. Hiçbir akademik toplantıda da söz almadan ya da dinlemeden konuştuğunu da. Öfke krizlerine hiç tanık olmadım. Toplantıları ya da dersliği terk ettiğine de. Eleştiri karşısında dudağına ilişkin iç geçiştirten başka yüzüne sinen bir çizgiye de rastlamadım. Alay ya da kinayeli sözlerle yarıştığına da hiç duymadım. Espirilere kahkahalarla güldüğünü de hiç hatırlamıyorum. Sahi mi diyen bir muzip bakış dışında neşenin o'na değdiği yeri de göremedim. Ölçülülük ve sakinlik yeğlediği bir tavidir sanki. Bedeninde topladığı kontrol ve denetimin iyi huylu yanını şık giysilerle bezeyen Kışlalı hoca çok zarıftı çok.

O'nun yaşamdan alıkonulmasıyla birlikte sadece benim küçük fakültemin içinde çok az rastlanan zarafet, aklın şahidi zarafet yok edilmedi, üniversitede kabasabalığa, hoyratlığa, hotperestliğe ve basiretsizliğe daha çok yer açıldı.

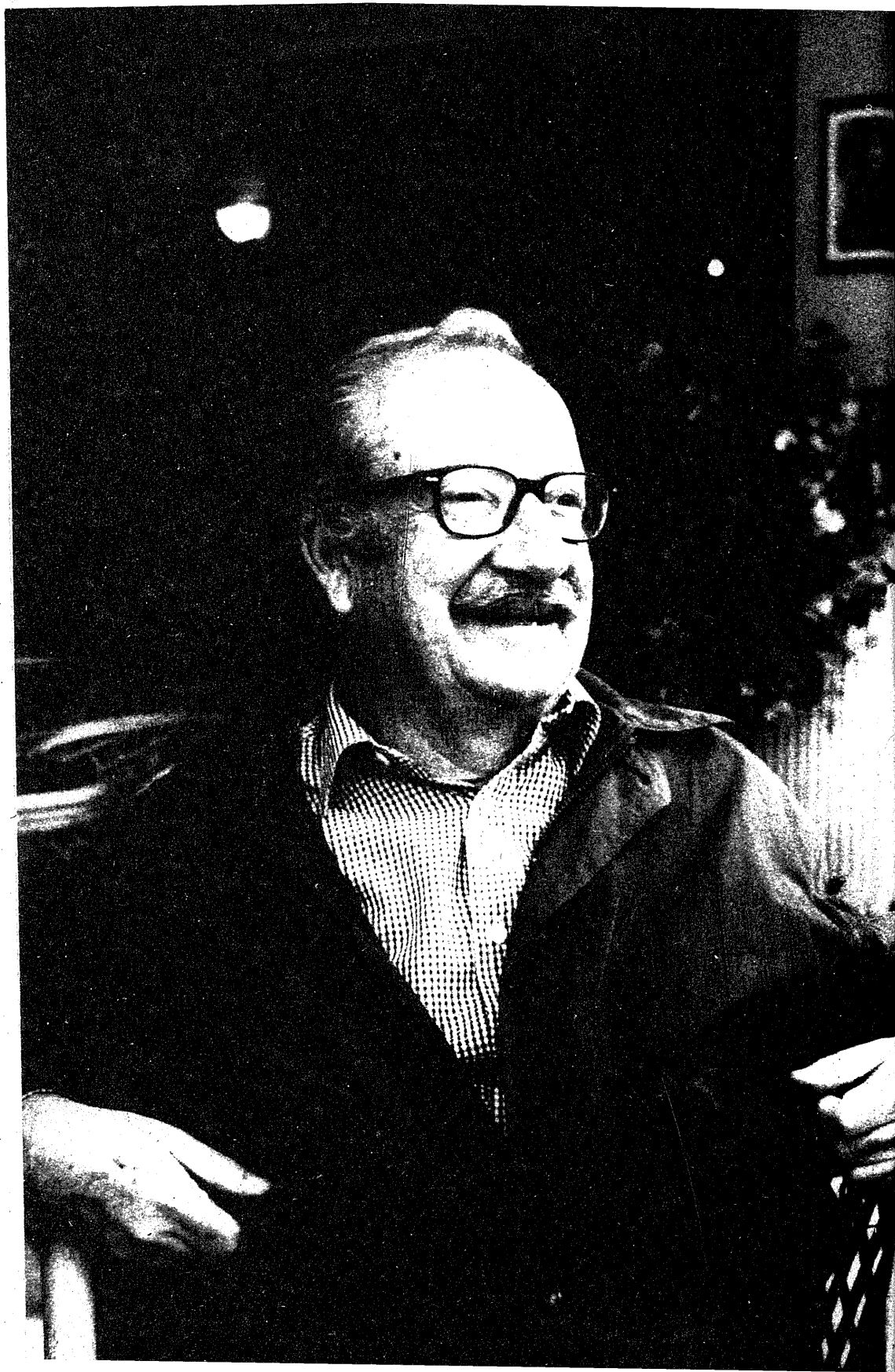
Mahmut Tali Öngören

Günümüzde televizyon yayınlarının sefaletine bakıldığında, yalnız programcılık konusunda değil, geniş bir kültüre sahip, her alanda bilgisi olan Mahmut Tali Öngören gibi bir iletişimcinin eksikliği daha iyi anlaşılıyor. Gerçekten de Öngören, radyo televizyon yayıncılığında sinemaya, sinema-TV üstüne yazılarından ders kitaplarına, senaryo yazımından insan hakları savunuculuğuna kadar ülkesini her alanda aydınlığa götürmeye çalışan çok yönlü bir insandı.

Öngören Columbia Üniversitesinde eğitimini tamamladıktan sonra 1957 yılında Ankara Radyosu'nda program müdürü olmuş, birçok genç yayıncıya radyo programının ne olduğunu öğretmişti. Bundan sonra, 1968'de Ankara Televizyon müdürü ve TRT Program Dairesi başkanı olarak televizyon yayınlarını başlatmıştı. Ama onun gibi geniş bir birikimi olan, uygar bir aydın o günkü yönetime "fazla" gelmişti. Televizyonda Yutkeviç'in "Türkiye'nin Kalbi Ankara" filmi gösterirken o zamanki genel müdürün apar topar TRT'ye kadar gelerek yayını yarıda kesmesi, Öngören'in ne tür bir savaşım verdiğini gösteren güzel bir örnektir.

Öngören bundan sonra SBF Basın Yayın Yüksek Okulu, ODTÜ, Gazi Üniversitesi, Dil-Tarih-Coğrafya Fakültesi gibi çeşitli üniversitelerde TV yayıncılığı ve sinema dersleri verdi. Onun "Televizyon-Film Yapım Yöntemleri", "Senaryo Yazma Tekniği", "Senaryo ve Yapım" isimli kitapları sinema eğitimine başlayanlar için vazgeçilmez ders kitaplarıdır.

Oğuz Onaran
Ankara Üniversitesi
İletişim Fakültesi

Ama ne yazık ki 12 Eylül döneminde eğitim görevine son verildi, uzun süre hakkını almak için yargıya başvurdu, iki kere mahkeme kararıyla görevine geri döndü. 1989'da usanarak emekliye ayrıldı.

Öngören, çeşitli gazete ve dergilerde sürekli yazan, sürekli çalışan bir insandı. Bu arada Yavuz Özkan'ın Maden filmiyle Erden Kıral'ın Bereketli Topraklar Üzerinde filminin senaryolarını da yazmıştı. Türk sinemasına katkısı bu kadar değildi. 1973'de Ankara Sinematek Derneği'ni canlandırmıştı. 1979'da Üçüncü Balkan Şenliği başkanıydı. Ama bu alanda en büyük girişimi Ankara Uluslararası Film Festivali oldu. Aralarında Aziz Nesin'in de bulunduğu küçük bir topluluk 1988'de Ankara Film Festivalini başlattı. Bu festivalin gerçekleştirilmesi bütünüyle onun fikriydi. Aziz Nesin ilk festivalin açış konuşmasında, Öngören bu fikri ortaya attığında kimsenin buna inanmadığını, herkesin böyle çılgınca bir şeyin gerçekleşmeyeceğini düşündüğünü söylemiş sonra da eklemişti: "ama işte Öngören gerçekleştirdi bunu".

Bütün bunların yanında Öngören bir ara Çağdaş Gazeteciler Derneği genel başkanlığı yapmış, İnsan Hakları Vakfı kurucuları ve yöneticileri arasında yer almıştı. Bir arkadaşımızın dediği gibi, artık örneklerine pek rastlanmayan böyle insanlara en çok gereksinim duyduğumuz bir anda aramızdan ayrılması çok acı.